पिता औरसान्पुत्रानिव पौरान्कुशलं पृच्छतीत्यन्वयः ॥ शुश्रूषंतेचवःशिष्याइति ब्राह्मणान्प्रतिप्रश्नः ॥ वर्मसु दंशिताअवहितामृत्यावःसेवंतइतिक्षत्रियान्प्रतिप्रश्नः कच्चिदितिप्रश्ने ॥ क्वचिद्वर्मेषुदंशिताइतिपाठः ॥ ३९ ॥ व्यसनं दुःखं ॥ ४० ॥ यथा पुत्रसुखेन पिता आनंदवान्भवति तथा प्रजासुखेन रामइतिभावः ॥ ४१ ॥ न विगृह्यकथारुचिः विग्रहोवथाकलहस्तंकृत्वा जल्पवितंडादिकथारुचिर्यथाप्राकृतस्तथानेत्यर्थः ॥ नविगर्ह्यकथारुचिरितिपाठे निंद्यकथारुचिर्नेत्यर्थः ॥ ४२ ॥ ४३॥

निखिलेनानुपूर्व्याचपितापुत्रानिवौरसान् ॥ शुश्रूषंतेचवःशिष्याःकच्चिद्वर्मेषुदंशिताः ॥ ३९ ॥ इतिवःपुरुषव्याघ्रःसदारामोभिभाषते ॥ व्यसनेषुमनुष्याणांभृशंभवतिदुःखितः ॥ ४० ॥ उत्सवेषुचसर्वेषुपितेवपरितुष्यति ॥ सत्यवादीमहेष्वासोवृद्धसेवीजितेंद्रियः ॥ ४१ ॥ स्मितपूर्वाभिभाषीचधर्मसर्वात्मनाश्रितः ॥ सम्यग्योक्ताश्रेयसांचनविगृह्यकथारुचिः ॥ ४२ ॥ उत्तरोत्तरयुक्तोचवक्तावाचस्पतिर्यथा ॥ सुभ्रूरायतताम्राक्षःसाक्षाद्विष्णुरिवस्वयं ॥ ४३ ॥ रामोलोकाभिरामोयंशौर्यवीर्यपराक्रमैः ॥ प्रजापालनसंयुक्तोनरागोपहितेंद्रियः ॥ ४४ ॥ शक्तस्त्रैलोक्यमप्येषभोक्तुंकिंनुमहीमिमां ॥ नास्यक्रोधःप्रसादश्चनिरर्थोस्तिकदाचन ॥ ४५ ॥ हंत्येषनियमाद्वध्यानवध्येषुनकुप्यति ॥ युनक्त्यर्थैःप्रहृष्टश्चतमसौयत्रतुष्यति ॥ ४६ ॥ दांतैःसर्वप्रजाकांतैःप्रीतिसंजननैर्नृणां ॥ गुणैर्विरोचतेरामोदीप्तःसूर्यइवांशुभिः ॥ ४७ ॥ तमेवंगुणसंपन्नंरामंसत्यपराक्रमं ॥ लोकपालोपमंनाथमकामयतमेदिनी ॥ ४८ ॥ वत्सःश्रेयसिजातस्तेदिष्ट्यासौतवराघवः ॥ दिष्ट्यापुत्रगुणैर्युक्तोमारीचइवकश्यपः ॥ ४९ ॥ शौर्यं युद्धेनिर्भयप्रवेशसामर्थ्यं ॥ वीर्यं स्वस्याविकारेएव परस्यविकारापादनं पराक्रमोयुद्धेलघुसंचारः ॥ रागोविषयेच्छा ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ क्रोधप्रसादसार्थक्यमेवोपपादयति ॥ हंतीत्यादि यत्र यस्मिन्विषये संतोषस्तमर्थैः पूरयतीत्यर्थः ॥ ४६ ॥ दांतैः स्वमनोदमनैः ॥ ४७ ॥ मेदिनी तत्स्थोजनः ॥ ४८ ॥ असौ तेवत्सोदिष्ट्याऽस्मद्भाग्येन श्रेयसि प्रजारक्षणरूपे समर्थोजातः ॥ किंचासौराघवस्तवदिष्ट्या भाग्येन मरीचिप्रजापतेः पुत्रः कश्यपइव पुत्रगुणैर्युक्तोजातइत्यर्थः ॥ ४९ ॥